Contributed by Zely Ariane
woensdag, 10 april 2013 - Last Updated woensdag, 10 april 2013

De recente stakingsbeweging in Indonesië toont opnieuw de potentiële macht van de arbeidersbeweging en de strategische rol die zij kan vervullen. Enkele maanden van strijd die met name is gevoerd in de industriële zones in Bekasi op West-Java, mondden uit in een 24-uursstaking op tachtig bedrijven, verspreid over 24 steden.(1) De beweging heeft aanzienlijke loonsverhogingen bereikt en beperkingen opgelegd aan de uitbesteding van werk in Indonesië.

De beweging heeft eveneens het parlement gedwongen een wet aan te nemen over een uitvoeringsorgaan sociale zekerheid (BJPS, in de Indonesische afkorting) dat voor arbeiders en armen de sociale uitkeringen en de gezondheidszorg regelt. (2) De vakbeweging is verdeeld in haar beoordeling van het regeringsplan dat is gebaseerd op het model van de particuliere, commerciële verzekeringen. Dit zou namelijk een verhoging van de belastingen voor werknemers betekenen. Maar de enorme politieke invloed van de recente beweging is onmiskenbaar.

Cruciale eisen

Nooit sinds de val van Soeharto in 1998 hebben de Indonesische arbeiders zich zo machtig gevoeld. De bazen weten dit en langzaam maar zeker organiseren zij een tegenoffensief. Activisten kijken naar de KSPI (Confederatie van de Indonesische vakbonden, één van de belangrijkste vakbondsfederaties) en in het bijzonder naar de bond die tot de oprichters behoorde, de Indonesische Metal Workers Union Federation (FSPMI.) Het was ook deze bond die een groot deel van de deelnemers organiseerde in de (algemene) staking van 3 oktober 2012.

De recente golf van arbeidersstrijd kende de volgende eisen: een leefbaar loon, een einde aan de uitbesteding van werk, vast werk in plaats van tijdelijke contracten, beëindiging van de vakbondsuitdrijving en criminalisering van vakbondsleiders en een eerlijker systeem van sociale zekerheid en gezondheidszorg. Deze eisen zijn cruciaal om de krachtsverhoudingen ten gunste van de arbeiders te wijzigen.

De Indonesische economie heeft de afgelopen twee jaar een gemiddelde groei van 6 procent gekend, mogelijk gemaakt door de grote binnenlandse markt, lage productiekosten, goedkope en flexibele arbeidskrachten en het bezit van gevarieerde natuurlijke hulpbronnen. De sterke groei, in een tijd dat de wereld worstelt met grote crises, maakt Inonesië tot een steeds belangrijker kapitalistische macht.

Ondertussen gaan de aanvallen op de vakbondsrechten door. De mediabedrijven verbieden bijvoorbeeld vakorganisatie op de werkplek en dagen een groot aantal vakbondsleiders op basis van valse beschuldigingen voor het gerecht. Ondanks de economische opgang zijn sinds 1998 de reële lonen gedaald. De minimumlonen zijn gebaseerd op een selectieve waardering van de behoeften van werknemers, de zogenaamde looncomponenten, zoals voedsel, onderdak, kleding enzovoort.

Omdat de kosten van levensonderhoud in de verschillende delen van het land sterk uiteenlopen, worden de minimumlonen per regio bepaald. Maar de vastgestelde bedragen betekenen een grove onderschatting van de kosten van het dagelijks leven. De gewonnen strijd voor de verhoging van de minimumlonen is een belangrijke stap vooruit, maar nog steeds geen garantie voor een fatsoenlijke levensstandaard, zeker gezien de effecten van de inflatie.

Stappen vooruit

De sterke stijging van de provinciale minimumlonen (tussen 7 en 60 procent) is goed nieuws voor alle Indonesische arbeiders. De hoogste verhogingen zijn doorgevoerd in steden met de actiefste en militantste arbeidersorganisaties en vormen het resultaat van een reeks van protesten voor herberekening van de kosten van levensonderhoud.

Maar al snel na de overwinning van zo'n 44 procent loonsverhoging in Jakarta, begon de Indonesische Kamer van Koophandel (Kadin) bij de overheid te lobbyen voor 'uitzonderingen'. In het bijzonder voor arbeidsintensieve industrieën als schoeisel, kleding en textiel. (3) Eisen die gepaard gingen met bedreigingen dat bedrijven zouden sluiten, investeerders vertrekken en massale ontslagen zouden volgen. Kortom, alle klassieke argumenten tegen loonsverhogingen. (4) Het Ministerie van Industrie keurde de ‘uitzonderingen’ goed. (5) Dit is met name een klap voor de vrouwelijke werknemers die in deze sectoren de meerderheid vormen.

Zestig bedrijven in de Nusantara Bonded Zone Cakung - minstens 80.000 werknemers, waarvan 90 procent ongeorganiseerd, vooral vrouwelijke werknemers op een tijdelijk contract - verklaarden tot 'uitstel' van de loonsverhoging over te gaan. (6) De vakbonden staan hier machteloos tegenover, omdat de bedrijven zich baseren op de beoordeling van hun financiële mogelijkheden door een 'openbare accountant'. Procedures ontbreken die de vakbonden in staat stellen deze berekeningen te controleren of af te wijzen.

Begin 2013 organiseerde de vakbond Across Factory Labor Forum (FBLP) een picket bij twee bedrijven in Cakung waar arbeiders gedwongen werden overeenkomsten te ondertekenen die de bedrijven vrijstellen van uitbetaling van de loonsverhoging. De FBLP organiseert wekelijks demonstraties en protesten tegen de ontduikers, de 'uitzonderingen', van de loonstijgingen.

De strijd voor de beëindiging van de uitbesteding en tijdelijke arbeidscontracten zal voortgezet moeten worden. Het vakverbond KSPI claimde het besluit van het Ministerie van Arbeid als een succes toen dat de uitbesteding beperkte tot vijf sectoren: catering, beveiliging, transport, schoonmaak en facilitaire diensten in de mijnbouw. Beperkingen die al in 2003 wettelijk waren vastgelegd. (7) De echte verworvenheid was echter dat door de inzet van solidariteitspiketten (de zogenaamde geruduk} vaste banen zijn verworven voor ten minste 40.000 werknemers. (8)
De KSPI en Sekber Buruh (Gemeenschappelijk Secretariaat van de Arbeid, een samenwerkingsverband van radicale linkse vakbonden) oefenen nog steeds druk uit om de uitbesteding terug te dringen. (9)

Tegenoffensief patronaat

De recente stappen voorwaarts door de Indonesische arbeidersbeweging zijn een grote zorg voor de regering van president Susilo Bambang Yudhoyono (in de volksmond bekend als SBY). De Indonesische Werkgeversvereniging (APINDO) was één van de eerste om te reageren op de langdurige protesten en dreigde met uitsluiting van werknemers. (10) Hieraan ging vooraf dat bedrijven in diverse industriële zones in Bekasi formeel de bescherming hebben gevraagd van de Indonesische politie en het leger, omdat het management zich bedreigd voelde door de aanhoudende solidariteitspiketten. Ondernemers klagen over "gewelddadige vakbondsactivisten" en beweren dat hun eigendommen beschermd moeten worden. Tegelijkertijd huren bedrijven tuig in om werknemers aan te vallen.

De eerste grootschalige aanval was gericht op een picket van Samsung-werknemers. Een bedrijf dat berucht is om zijn anti-vakbondactiviteiten en criminele handelingen. FSPMI is één van de eerste vakbonden die het durft op te nemen tegen het bedrijf.

Op 8 november 2012, na ernstige aanslagen en bedreigingen, besloten sommige vakbonden in Bekasi, met inbegrip van FSPMI, een overeenkomst te ondertekenen die tot "industriële harmonie" opriep. Daar stonden de handtekeningen op van: de burgemeester van Bekasi, het hoofd van het regionale parlement en van de politie, de lokale militaire commandant, de vereniging van ondernemers, de vakbondsvertegenwoordigers en niet te vergeten de dorpshoofden uit de omgeving van de industriële zones. De overeenkomst stelde de ophitsing tot geweld door werkgevers voor als een vorm van "onderlinge confrontatie". Een grote tegenvaller die de onderdrukking van toekomstige bewegingen in Bekasi legitimeerde en een einde maakte aan de solidariteitspiketten, de belangrijkste vorm van arbeidersstrijd.

Inmiddels gaan de criminalisering en het ontslaan van vakbondsactivisten door en schendt een aantal bedrijven het akkoord om werknemers een vast contract aan te bieden. Stakingen vinden nog plaats, maar de solidariteitspiketten zijn steeds moeilijker te organiseren. De Sekber Buruh organiseerde onlangs een groot protest tegenover het Nationale Politie Bureau, gericht tegen de intimidatie die in Bekasi plaatsvindt. (11)

Gezien de toenemende druk van de ondernemers is het moeilijker geworden de beweging levend te houden. De KSPI stelde zich aarzelend op om na aanvallen van knokploegen opnieuw solidariteitspiketten te organiseren. Het hoofd van KSPI, Said Iqbal, lijkt een media-lieveling, het acceptabele gezicht van een arbeidsactivist. Maar ondanks zijn reputatie heeft hij zich niet uitgesproken tegen de voortdurende aanvallen op vakbondsleden in Bekasi. In 2013 zijn twee wetsvoorstellen gepland die de democratische rechten van de Indonesische arbeiders en hun organisaties ernstig kunnen schaden. Dit betreft het wetsvoorstel voor de nationale veiligheid (RUU KAMNAS) en de wet op massaorganisaties (RUU ORMAS). De arbeidersbeweging begrijpt deze politieke bedreiging heel goed en bereidt haar hernieuwde verzet voor.

De Indonesische kapitalistische klasse lijkt vastbesloten het tij te keren en de groeiende arbeidersbeweging te temmen. Hier tegenover zal de vakbeweging moeten voortbouwen op de ervaringen en het vertrouwen dat zij de strijd van de laatste maanden heeft gewonnen.

Noten:

1) In Chinaworker.info, Indonesia: Massive strike against outsourcing.

2) In Inside Indonesia A new tactical toolkit.

3) The Jakarta Globe, Minimum wage rise undermines cooperative dispute resolution business.

4) The Jakarta Globe, With Jakarta's minimum wage to rise 44 bosses warn of job cuts.

5) The Jakarta Post, Industry ministry pushes wage hike exception.

6) The Jakarta Globe, Firms call for delay to minimum wage hike.

7) The Jakarta Globe, Indonesian workers demand an end to outsourcing.

8) International Viewpoint,Hightide for the Indonesian workers' movement and Report: National strike called in Indonesia for October 3.

9) The Jakarta Globe, Workers rally against Indonesia's outsourcing system in Jakarta protest.

10) The Jakarta Post, Businesses vow to lock out workers.

11) Beritahukum.com, Mabes Polri Didemo Ribuan Sekber Buruh.

Oorspronkelijk: Zely Ariane, Indonesian class struggle; the bosses retaliate, International Viewpoint, janauri 2013. Vertaling/bewerking: Roland Siebe voor Solidariteit.